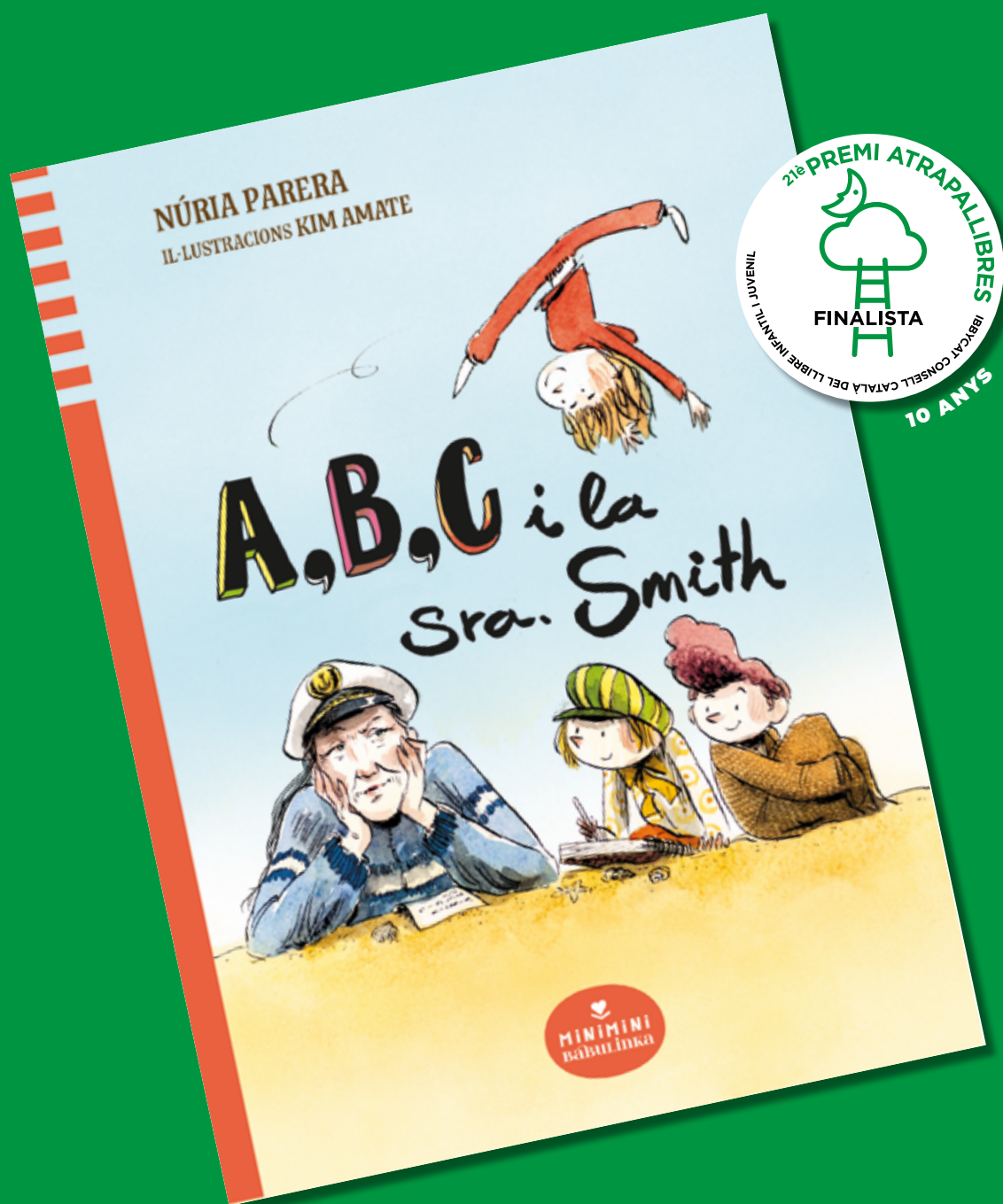

21è Premi Atrapallibres

A, B, C i la Sra. Smith

Guia de lectura a càrrec de Montse Marcet

Fitxa

Autora: Núria Parera

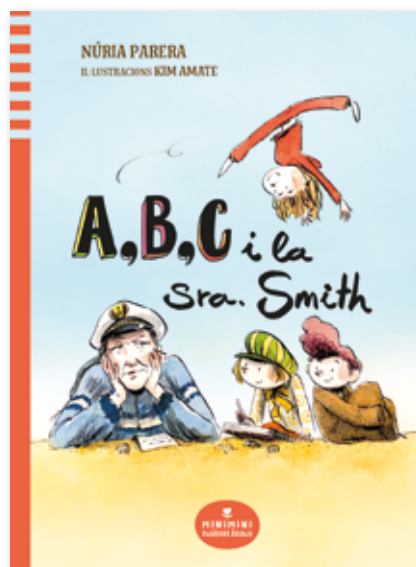
Il·lustrador: Kim Amate

Lloc d'edició: Barcelona

Editorial: Babulinka

Col·lecció: Mini Joies per a Primers Lectors

ISBN: 978-84-128574-1-2

Resum

La Sra. Smith és una dona solitària que rondina tot el dia, ja que últimament res no és el que hauria de ser: no fa fred a l'hivern, els ossos polars es passegen pel seu jardí a la recerca d'un lloc on viure i les flors surten fora de temporada. Pren la decisió de marxar el dia de Nadal, cap a un lloc on les coses siguin com quan ella era petita. Un matí, però, a la casa del costat s'hi instal·la una família d'allò més peculiar: la Dra. Green, inventora de màquines per millorar el medi ambient, amb els seus tres fills, que capgiraran tots els esquemes i els costums de la Sra. Smith.

Les il·lustracions de Kim Amate afegeixen a la narració aquest aire trapella i dinàmic que necessita. Un relat divertit, entranyable i amb una estructura ideal per llegir-lo en veu alta i compartir-lo, ja que té format de calendari, dia a dia, amb un llenguatge ric, que utilitza diferents registres i una elegant edició.

Autors

Núria Parera Ciuró (Barcelona, 1972) és escriptora i guionista. Ha escrit guions per a diverses sèries, entre les quals *El cor de la ciutat*, *Ventdelplà*, *La riera* i *Infidels*. També ha col·laborat en espais infantils del Club Súper 3 i ha escrit guions de la sèrie d'animació *Asha*. Va ser finalista del Premi Fundació Cuatro Gatos de Miami i guanyadora del Premi de la Crítica Serra d'Or, i ha escrit novel·les com *La maleta* (Babulinka) i àlbums com *El gran salt* (Akiara) i *Tami, el maquinista* (Babulinka).

Kim Amate López (Terrassa, 1974) és dissenyador gràfic i il·lustrador. Va treballar com a dissenyador gràfic i tècnic de preimpresió fins al 2009, moment en què passa a dedicar-se al món editorial com a il·lustrador, dissenyador i maquetador *freelance*, principalment per al públic infantil i juvenil. L'any 2009 va guanyar el XXIX Premi Destino – Apel·les Mestres per l'àlbum *La ventana infinita*, d'Andrés Pi Andreu. Ha il·lustrat àlbums i llibres com *L'abella de més* (Takataka) i *El net del Còndor* (Akiara).

Alguns elements interessants de l'obra

La coherència entre el format, el suport, el disseny, el text i les il·lustracions

El llibre com a objecte ha estat cuidat en tots els detalls.

Enumerem alguns elements paratextuals rellevants:

- Pel que fa al format, les dimensions s'adiuen al nom de la col·lecció, Minimini, perquè és un volum de mida petita (18,5 x 14) i molt manejable.
- Té una aleta a la coberta que li dona consistència i aporta més informació ja d'entrada, perquè ens mostra dues escenes amb uns símbols de fotografies que comencen presentant tots els personatges que formen part de la història i acaben amb una escena que ens mostra tots els personatges com una gran família.
- A la portada del llibre, a més del títol i el nom de l'autora i l'il·lustrador, hi trobem una petita il·lustració d'un calendari d'advent que ens posa en situació del que vindrà i que té una gran importància en l'estructura de la narració.
- La textura gofrada de les cobertes és ja un element distintiu de la col·lecció i ens les fa agradables i atraients al tacte.
- El text, de mida adequada per a l'edat dels lectors i lectores a qui va adreçat, s'alterna amb les il·lustracions que complementen la narració; tot està molt ben distribuït.
- La numeració de les pàgines se centra en la part lateral de la dreta, a més de portar a sota el dia del mes en què estem, per accentuar el format de calendari.
- La doble pàgina del final del llibre ens mostra alguns dels invents de la Dra. Green perquè ens acabem de fer a la idea de com són.
- El text de la pàgina del final del llibre ens explica que aquest és un llibre de proximitat, amb una clara intenció de reduir la petjada ambiental.

Per tots aquests detalls, podem concloure que és un llibre editat amb tota la cura i tenint en compte tots els aspectes formals per tal que sigui bonic, agradable i fàcil d'utilitzar.

Riquesa del llenguatge

Tot i que és un relat que ens resulta fàcil de llegir, podem observar que hi trobem una riquesa de llenguatge important, amb una varietat de registres que ens situen en cada moment.

Les paraules científiques que s'utilitzen estan en el context adequat per entendre què ens expliquen, i amb un to juganer es fa servir els noms de científics coneguts per batejar els animals de companyia de la família Green.

Les paraules noves que s'empesquen per anomenar els invents de la Dra. Green són molt explícites i divertides.

Troblem llenguatge que pertany a l'argot naval, però també fragments amb un to clarament infantil.

I, per descomptat, hi ha un llenguatge ric en matisos per descriure les personalitats dels diferents personatges de la història.

Els personatges

Troblem una clara diferenciació en el tracte dels personatges adults i dels infants, tant per la manera com se'ls descriu com per la manera en què estan representats gràficament. Les il·lustracions de Kim Amate han volgut, de manera expressa, donar un registre més realista per a la Sra. Smith i la Dra. Green i un registre més infantil per a A, B i C.

En dos moments concrets se'ns presenten les tres criatures i es descriuen de manera que les podem anar coneixent:

Pàgines 20-21:

«C era una persona molt activa, àgil i forta. No parava de moure's. A l'escola li deien que era hiperactiva i sovint rebia càstigs. Amb *B* també s'hi ficaven perquè solia posar-se el jersei del revés o un mitjó de cada color. No valoraven que coneixia els secrets de l'univers com ningú. La seva ànima científica feia que s'ho qüestionés tot, sempre buscava el perquè de les coses. Al contrari d'*A*, a qui la realitat interessava més aviat poc. *A* ho dibuixava tot, però no tal com era. Sinó tal com ho veia. A la seva llibreta, una heura que s'enfilava per una cantonada es podia convertir en un drac a punt d'emprendre el vol. *A*, *B* i *C* eren molt diferents i de vegades es barallaven, però no se separaven mai.»

Quan la Sra. Smith escriu la carta al Pare Noel i els descriu per tal que pugui triar el regal més adequat per a cadascú:

Pàgina 71:

«He vist *A* carretejar els seus colors amunt i avall, diria que li agrada dibuixar. Em temo que té ànima d'artista.
B ha sortit a la mare, sempre pregunta el perquè de les coses, és amant de les ciències i es despista fàcilment.
I *C* no para ni un segon, sembla que dugui piles d'aquelles que no s'acaben mai. S'enfila per tot arreu i és hàbil en qualsevol activitat física.»

A més a més, al llarg de la narració anem trobant altres detalls que ens proporcionen la informació per fer un retrat complet de cada un dels personatges.

El tractament que fa l'autora del llenguatge no binari, especialment pensat perquè no adjudiquem un gènere a *A*, *B* i *C*, és també un detall particular de la narració.

Bàsicament, doncs, tenim dos personatges femenins, no sabem el gènere de les criatures i en cap moment apareix un personatge masculí (a part del Tió).

Les veus dels personatges són creïbles, sobretot la de la Sra. Smith, que mostra una evolució emocional. Té un secret no fantasiós i també ferides que la fan vulnerable, però això mateix fa que s'obri a l'estimació dels tres infants i la seva mare.

A, *B* i *C* són criatures receptives i curioses que permeten als lectors identificar-se amb els jocs, els acudits i els comportaments naturals d'infants d'aquestes edats.

El gran tema: els canvis (climàtic, d'actituds, emocionals, de perspectiva)

El tema principal que anem trobant al llarg de tota la narració és el canvi.

Ja comencem la història fent referència al canvi climàtic i les seves conseqüències. Canvis en el dia a dia de la Sra. Smith al tenir uns nous veïns.

Canvis en les perspectives de com afrontar les situacions.

Canvis en la percepció dels altres.

Canvis en la manera de comportar-se davant de situacions noves i imprevistes.

Canvis en la visió racional de tot el que coneix la Dra. Green al trobar-se amb l'element màgic del Tió, que no té explicació científica, i deixar entrar la màgia del Nadal sense qüestionar-ho.

Canvis amb relació a la determinació de marxar de casa per buscar un lloc on tot sigui com abans

Pàgina 157:

«La Sra. Smith ja no volia trobar un lloc on les coses fossin com abans. Ara voltaria el món per esbrinar on era la seva germana Lou.»

Canvis en les posicions dels infants

A, *B* i *C* es fan grans, i demanen participar en la feina de la seva mare, saber què està fent per poder ajudar. Ja no es conformen a quedar fora del que apassiona la seva mare:

Pàgina 89:

«Aquest cop ens has d'explicar de què va l'invent, mama. Si som ajudants de debò, ho hem de saber.»

Possibles propostes per a una presentació suggerent de l'obra i la seva mediació:

ABANS

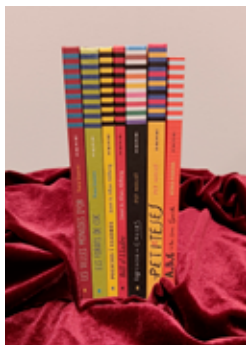
Analitzar coberta llibre

Analitzar l'objecte llibre: la coberta, les aletes de la coberta amb les il·lustracions, la textura del paper, la contracoberta (Minimini. Mini-Joies per a Primers Lectors, Llibre de proximitat).

Tenir altres llibres de la col·lecció i fer una comparativa. Tots tenen la mateixa mida i, a excepció de l'*A, B, C i la Sra. Smith*, tots tenen la coberta en tapa dura. Per què deu ser que aquest l'han fet diferent?

Tot i que és una col·lecció, hi trobem tota mena de gèneres: poesia, narrativa, còmic. Ens sembla bé, aquesta varietat?

Fa bonic, posar els llocs dels llibres de costat? Les lletres del lloc ens donen cap pista de què podem trobar a dins de cada un?

Els podem comparar amb l'altra col·lecció de l'editorial, que es diu Petites Joies per a Grans Lectors, on trobem també volums de la mateixa mida, alguns en tapa dura i altres en rústega, per a una franja d'edat lectora més alta.

*Podem fer hipòtesis sobre què ens explicaran. Qui són A, B, i C i per què deuen tenir aquest nom? És un nom en clau? Són importants, els quatre animals que surten a la contracoberta? Ens fixem que porten com uns ginyos posats (barret, polseres, ulleres), què deuen ser?

*Podem llegir en veu alta el primer capítol i començar a comentar què ens han semblat els personatges que ens presenten.

DURANT

Generar hipòtesis

Un cop hem arribat tots al dia 3, en què A, B i C troben un objecte tapat al cobert de la Sra. Smith, podem jugar a especular què hi deu haver amagat sota la lona i inventar històries de per què és allà.

Calendari d'Advent

Hem començat a detectar que estem fent un calendari d'advent? Cada dia la Sra. Smith menja una xocolatina (o més...) en el compte enrere cap al dia de Nadal. Ho fem nosaltres a casa, això? Coneixem la tradició?

Atrapem al mentider

Diuen que s'atrapa abans un mentider que un coix. Els podem preguntar si han descobert en algun fragment si això es compleix, com per exemple a la pàgina 64:

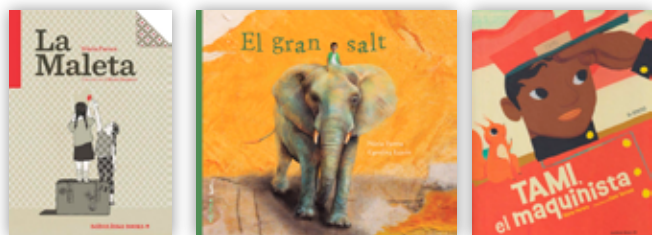
«—Cada matí obro la finestra una estona per ventilar la casa, suposo que va entrar un ocell i me la va pispar. L'heu llegida? —els va preguntar. A i C van fer que no amb el cap. Però B no se'n va poder estar:
—Què és un esprai nasal?»

DESPRÉS

L'autora del llibre

Núria Parera és escriptora i guionista. Ha escrit guions de sèries d'èxit per a TVE, TV3 i Netflix. Com a escriptora, ha publicat diversos llibres de literatura infantil i juvenil.

Podem buscar altres llibres que hagi escrit i llegir-ne alguns fragments.

Alguns són àlbums, d'altres narrativa. Hi podem trobar un element comú, en els seus relats? Per la manera d'escriure? Per la temàtica? Pel llenguatge?

Un dels temes del llibre són els canvis.

Podem buscar altres llibres i àlbums que ens parlin dels diferents canvis que trobem a la narració, com el canvi climàtic, el canvi d'actitud, el canvi de plans...

- Canvi climàtic:

Tenim diversos llibres de diferents gèneres que ens presenten un món on ha passat alguna cosa que ha produït canvis molt importants en el nostre planeta.

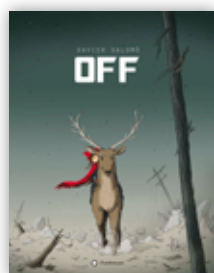
còmic

còmic

àlbum sense mots

narrativa

I altres on hi podem trobar canvis d'actitud iguals que el que anem observant en la Sra. Smith amb relació als nous veïns. A mesura que coneixem la perspectiva de l'altre entenem actituds, patiments o maneres de ser.

narrativa

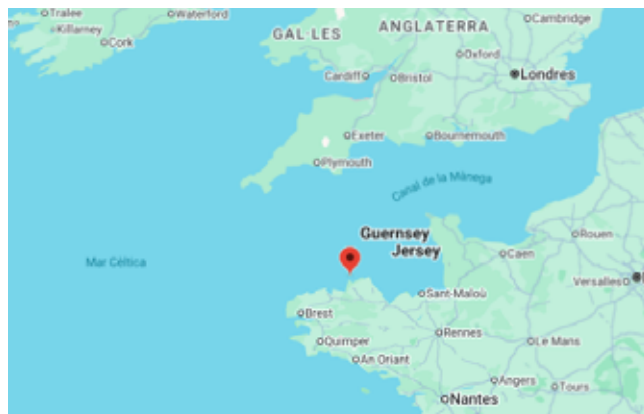
còmic

Tenir més coneixements sobre el que passa, sobre com viuen altres persones el seu dia a dia, posar-se en la pell de l'altre ens serveix per poder canviar de mirada i d'actitud davant de les coses.

El marc narratiu (l'espai i el temps)

Ploumanac'h és un poble portuari de la regió de la Bretanya francesa, tal com ens expliquen a la pàgina 55. Podem buscar-lo en un mapa o al Google Maps i veure on és amb relació al lloc on viuen els protagonistes. Ens situem en un poble a prop de Londres, i a més a la pàgina 91 que ens ho mostra.

Podem investigar per què la senyora Smith li deu haver posat aquest nom al vaixell. Ho comenta en algun moment? Té a veure amb la seva germana? El temps en què transcorre la història és un element molt important. L'estructura de calendari d'advent marca el ritme de la narració i ens situa en una època concreta de l'any vinculada a una tradició que marca el pas dels dies. Podem comentar aquest com un element particular de la narració.

Els invents

Els invents de la Dra. Green tenen la finalitat d'intentar millorar la vida del planeta, amb la preocupació pel medi ambient present en tota la narració. A, B i C en són els defensors, davant la incomprensió de les persones cap als artefactes que inventa la seva mare.

En tenim una bona mostra, totes d'allò més enginyoses i amb uns noms molt divertits:

Pàgina 17:

«—És l'ecoxuclador —va respondre C.
—Un invent de la mama per convertir les caques en combustible —va explicar B.»

Pàgina 21:

«—El nostre Tripatinet és antilliscant, funciona encara que caigui aigua, neu o fang —va explicar C—. Vol pujar-hi, Sra. Smith?»

Pàgina 35:

«—Polseres sonores? —va preguntar la Sra. Smith. A, B i C li van ensenyar els canells, portaven una discreta cinta de colors amb una pantalla minúscula.
—Funcionen amb la nostra pròpia energia, la bateria es carrega quan caminem, correm, saltem... No gastem piles ni electricitat —va explicar C, amb un somriure.»

I a més:

- El telescopi fotodigital
- El teixit d'escates
- L'iglú protector
- El paraigua de rebot
- El GPS celeste

A la doble pàgina final hi tenim dibuixats els invents de la Dra. Green. Podem inventar també nous ginyes que se'ns acudeixin per millorar la vida del planeta, dibuixar-los, pensar un nom divertit i fer-ne una exposició.

Els registres de llenguatge

Al llarg de la narració, trobem paraules o expressions que ens remeten a aspectes de ciència, de navegació («a tota vela!», «a cobert, grumets»)... podem fer-ne llistes i buscar-ne altres per completar.

Les il·lustracions

Com en tota bona obra il·lustrada, les imatges tenen un pes important en la narració. Les aquarel·les de Kim Amate ens proporcionen informació i afegeixen el to que necessita cada fragment.

Misteri

Humor

Gatzara i entusiasme

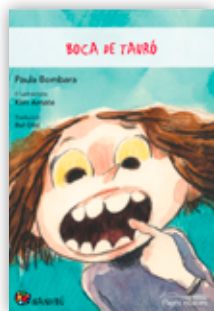

Tendresa

Podem buscar altres il·lustracions del llibre i comentar què ens transmeten.

Podem buscar i observar altres llibres i àlbums que ha il·lustrat el Kim Amate i els podem comparar i veure si identifiquem el seu estil. Té registres diferents depenent de quin és el gènere del llibre? Utilitza diferents tècniques?

Preguntes especials

- Qui és el narrador d'aquesta història? Queda clar des del principi?
- T'ha semblat versemblant, la història? Això pot passar a prop de casa teva?
- Amb quina il·lustració et quedes? T'han agradat?
- És important per a la narració que segueixi el curs d'un calendari? Creus que li dona ritme?
- Si poguessis parlar amb l'autora, Núria Parera, què li demanaries? Li proposaries canviar alguna cosa de la història?
- Si hi ha una segona part, què creus que ens explicarà?
- Trobes que posar els noms d'A, B i C té gràcia? És important per a la història?
- Tot i que hem parlat que els canvis són un element important de l'obra, cap al final trobem una frase que diu:
«Asseguda en aquella taula plena d'alegria i de menjar, va pensar que el món no ha canviat tant. Les coses realment importants encara eren com sempre.»
Per què et sembla que ho diu, això?